

Anatomia de la por

Text i foto > GERARD BAGUÉ, director

La pandèmia es va dissipant, es va empetitint el cercle de contagis i sembla que finalment el virus passa de llarg. Però ens deixa la por. És una por renovada, més profunda i insidiosa. No és només el temor a la malaltia, a un possible contagi; és una por que va començar per un virus i es va anar expandint en cercles concèntrics. Per la ferida oberta de la por s'escolen les pors oportunistes. Reviscolen els temors de dintre, les filles il·legítimes de les velles pors infantils que semblaven superades, però també les de fora, capitanejades pels poderosos, que s'aprofiten de la nostra vulnerabilitat per fer-nos renunciar als drets col·lectius, a conquestes socials consolidades i que ara trontollen.

Els catalans, que anem tastant la repressió d'un estat que voldria aniquilar-nos culturalment, també carretegem una bona dosi de por, tot i que dissimulem les renúncies en forma de possibilisme. L'escriptor Toni Sala ha definit magníficament com aquesta por afecta el llenguatge: «Aquests polítics s'alimenten de paraules i van depredant la llengua i cremant-la. El català, que ja socialment és un zombi, va quedant així també intrínsecament afeblit i esqueixat del món, convertit a les seves mans en un idioma il·lògic, autista, corcat, burocràtic i abstracte, improductiu i brut i no cristal·lí. Paraules com *independència*, *democràcia* o *diàleg* ja no volen dir el mateix en boca dels polítics que en boca del passat, i, repeteixo, un idioma és sobretot memòria». Sala posa un exemple contundent: quan es parla de *eixamplar la base*, el que es vol dir realment és *igualar a la baixa*.

Cristina Masanés ha escrit *Eroica* durant el confinament, un petit gran dietari, bell i emotiu, que destil·la sàviament pensaments i sentiments d'aquells dies de por i reclusió: «En pocs dies s'ha instaurat un estat general de la por que ho va cobrint tot i va imposant un règim universal de la sospita. Són sospitosos els objectes i les seves superfícies, els aliments i les mans que els han elaborat, els teixits i els materials amb què es fabriquen coses, la pell humana i, amb aquesta, la pròpia. És sospitós el capvespre, que s'endú la llum; i la matinada, que ens torna al món tancat i a la nostra docilitat. No se li veu la cua, al monstre».

Una altra dona que descriu de manera magistral la por és la poeta Dolors Miquel. A *Gitana Roc* mira de definir una altra versió d'aquest monstre. En terres lleidatanes li diuen «lo Marraco». Però aquest drac de cartró que surt per la festa major més aviat fa riure, i Miquel parla de la por paralizzadora que ennuvola el pensament: «La por no és pas la prudència. La por és el cop d'estat subtil que preserva les creences dels poderosos. La por és viure com volen els altres. Els altres que volen viure sense por manipulen la por. Com una pluja fina, un xim-xim que et va calant els ossos sense adonar-te'n. Fins que ets completament xop, moll. No t'has protegit perquè et pensaves que era inofensiva. La por treballa així. La por t'acaba fent un ninot malalt. Ataca l'ànima de l'ésser. La corca. Impedeix moviments. Emmalalteix els músculs. Enverina les idees. Per por no goses pensar el que creus, no goses creure el que penses». És curiós que les dones sempre han parlat amb més maduresa i encert sobre la por. Segurament és perquè elles l'han combatut, mentre que els homes l'han ignorat i han fingit ser valents.

>> Una atracció de les Fires de Girona.

Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI.
EL PUNT (LLUÍS SERRAT MASFERRER).